

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 14 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Weronika Woźniak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego,

w sprawie **S. L.**

skazanego z art. 177 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 14 stycznia 2026 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 17 grudnia 2024 r., sygn. akt II AKa 502/24

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 26 czerwca 2024 r., sygn. akt XII K 83/24,

**uchyla zaskarżony wyrok oraz zmieniony nim wyrok Sądu
Okręgowego w Warszawie z dnia 26 czerwca 2024 r., sygn. XII K
83/24 i sprawę przekazuje temu sądowi do ponownego
rozpoznania.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 26 czerwca 2024 roku (sygn. akt XII K 83/24) S. L. został uznany za winnego zarzucanego mu czynu z art. 177 § 2 k.k. Za ten czyn, na podstawie art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 i § 1a pkt 2 k.k., wymierzono mu karę 7 lat pozbawienia wolności (pkt I wyroku).

Ponadto, Sąd orzekł wobec oskarżonego S. L.:

1. na podstawie art. 42 § 3 k.k., zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio (pkt II wyroku);
2. na podstawie art. 47 § 3 k.k., nawiązkę na rzecz małoletnich córek zmarłej S. 1. K., N. K. i N. K., w kwocie 25.000 zł dla każdej z nich, zaś na rzecz jej matki B. K. nawiązkę w kwocie 40.000 zł (pkt III wyroku).

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 grudnia 2024 roku (sygn. akt II AKa 502/24) zmieniono zaskarżony wyrok jedynie w ten sposób, że zasądzone w pkt V wyroku wynagrodzenie dla obrońcy z urzędu podwyższono do kwoty 1200 złotych powiększonej o należny VAT (pkt 1 wyroku Sądu Apelacyjnego).

W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymano w mocy (pkt 2 wyroku Sądu Apelacyjnego).

Kasację od tego orzeczenia wniósł obrońca oskarżonego S. L. Zaskarżono wyrok na korzyść oskarżonego, w części dotyczącej pkt 2 wyroku Sądu Apelacyjnego, tj. w tej części, w której Sąd II instancji utrzymał wyrok I instancji w mocy. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono:

1. Naruszenie prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., poprzez utrzymanie (częściowo) w mocy wyroku Sądu I instancji, mimo tego, iż wyrok ten powinien zostać uchylony w całości, z powodu nienależytej obsady sądu.
2. Rażące i mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku naruszenie prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez niepoddanie całościowej i rzetelnej analizie zarzutów zawartych w apelacji obrońcy.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Prokurator wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w zakresie wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej.

Jak wskazywano już wielokrotnie w orzecznictwie polskiego Sądu Najwyższego, jak i orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, problem dotyczący niezależności polskich sądów i ich odpowiedniej struktury ma charakter systemowy. Kwestia ta zwłaszcza wybrzmiewa w tych przypadkach, gdy konkretni sędziowie nie tylko swoją karierę orzecniczą zaczynali, bądź kontynuowali w oparciu o decyzje Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2018 poz. 3), ale brali aktywny udział we wspieraniu wszelkich „reform” wymiaru sprawiedliwości po roku 2015 i utożsamiali się z wyrażanymi przez ówczesnie rządzących kierunkami zmian. Przypomnieć należy, że w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., w sprawie I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22) zaakcentowano kluczową dla procesu nominacyjnego okoliczność, tj. że Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1.

Analiza przebiegu procedury konkursowej przed Krajową Radą Sądownictwa, udokumentowanej w uchwale nr [...] z dnia [...] 2019 r., ujawnia istotne mankamenty merytoryczne i proceduralne, które rzutują na ocenę niezależności sędziego X. Y.. Zważyć należy, że powołany przez Radę zespół członków, po zbadaniu kandydatury, nie sformułował opinii pozytywnej. Wynik głosowania wewnątrz zespołu – 0 głosów „za”, 0 głosów „przeciw” oraz 6 głosów „wstrzymujących się” – dowodził braku poparcia dla tego kandydata na etapie (przynajmniej z założenia) merytorycznej weryfikacji. Sytuacja, w której plenum Rady decyduje się na przedstawienie wniosku

o powołanie osoby, która nie uzyskała ani jednego głosu poparcia w zespole, musi być postrzegana jako przejaw arbitralności procesu nominacyjnego. Wątpliwości te potęguje przebieg samego głosowania na posiedzeniu plenarnym, gdzie konieczne były dwa głosowania. Ostatecznie kandydat uzyskał 8 głosów „za” przy 6 wstrzymujących się. Taki tryb procedowania, stojący w jaskrawej sprzeczności z wnioskami zespołu, sugeruje, że o awansie do Sądu Okręgowego w Warszawie nie decydowały przymioty merytoryczne, lecz inne kryteria doboru kadr, co jest szczególnie uderzające w świetle opinii kwalifikacyjnej wskazującej, że sprawy rozpoznawane dotychczas przez opiniowanego nie cechowały się szczególną zawilnością.

Kolejnym elementem wpływającym na obraz sędziego, jako osoby silnie osadzonej w nowym systemie kadrowym jest powołanie go uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 marca 2023 r. na stanowisko komisarza wyborczego. Nominacja ta zbiegła się w czasie z szeroką wymianą kadr nadzorujących proces wyborczy, dokonywaną w oparciu o osoby wykazujące lojalność wobec ówczesnego kierownictwa Ministerstwa Sprawiedliwości. Fakt, że sędzia Y., będący już wówczas beneficjentem awansu do sądu okręgowego uzyskanego w opisanych wyżej okolicznościach, został włączony do grona 93 komisarzy – w dużej mierze rekrutujących się spośród prezesów sądów z nominacji resortowej oraz osób wspierających neo-KRS – potwierdza jego trwałe umocowanie w strukturach personalnych tzw. „dobrej zmiany”. Objęcie tej funkcji przez osobę, która wcześniej aktywnie legitymizowała podważany konstytucyjnie skład Rady poprzez podpisanie w 2022 r. listy poparcia dla S. Z., buduje obraz sędziego jako funkcjonariusza wpisanego w systemową przebudowę państwa. Działania te podejmowane były w pełnej świadomości istnienia ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz trybunałów międzynarodowych, co w odbiorze społecznym nieuchronnie prowadzi do zakwestionowania przymiotu bezstronności i niezawisłości.

Chodzi zwłaszcza o uchwałę składu połączonych Izb Sądu Najwyższego (Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. BSA I-4110-1/20. Dokument ten jasno precyzuje, że „nienależyta obsada sądu” w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. ma miejsce również wtedy, gdy w składzie orzekającym zasiada osoba powołana na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady

Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. Taka wadliwość procesu powołania musi jednak prowadzić, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności, gwarantowanych przez art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych UE oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Sąd Najwyższy konsekwentnie podtrzymuje swoje stanowisko, wielokrotnie wyrażane w innych orzeczeniach, m.in. w uchwałach składu siedmiu sędziów z 2 czerwca 2022 r. (I KZP 2/22) i z 5 kwietnia 2022 r. (III PZP 1/22), a także w licznych wyrokach (np. III KK 404/21 z 26 lipca 2022 r., III KK 193/20 z 12 października 2022 r., II KS 32/21 z 19 października 2022 r., II KK 571/22 z 15 lutego 2023 r., III KK 375/21 z 19 kwietnia 2023 r.). Zgodnie z tymi rozstrzygnięciami Krajowa Rada Sądownictwa, ukształtowana na mocy ustawy z 2017 r., nie jest organem niezależnym od władzy wykonawczej i ustawodawczej, co potwierdzają również wyroki ETPCz (np. Reczowicz przeciwko Polsce, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce, Grzęda przeciwko Polsce, Wałęsa przeciwko Polsce) oraz wyroki TSUE (np. C-791/19 z 15 lipca 2021 r., C-718/21 z 21 grudnia 2023 r.).

Kluczowym dla oceny zasadności zarzutu nienależytej obsady sądu w sprawie jest fakt, iż sędzia X. Y., orzekający w składzie Sądu Okręgowego w Warszawie wydającego wyrok w pierwszej instancji, został powołany do tego sądu na mocy Postanowienia Prezydenta RP z dnia [...] 2021 r. (Monitor Polski 2021 poz. [...]) właśnie w wyniku procedury z udziałem neo-KRS. Udział sędziego, którego ścieżka awansowa była naznaczona brakiem rekomendacji merytorycznej zespołu KRS oraz późniejszym aktywnym zaangażowaniem we wspieranie organu kwestionowanego przez polski Sąd Najwyższy i trybunały międzynarodowe, prowadził do obsady sądu niezgodnej z regulacjami prawa polskiego i międzynarodowego. Niezależność i bezstronność sądu są fundamentalnymi gwarancjami prawa do rzetelnego procesu, wynikającymi z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Wady w procesie powołania sędziego, a także jego późniejsze działania, które mogą podważać jego niezależność w oczach zewnętrznego obserwatora, skutkują nienależytą obsadą sądu.

Taka sytuacja stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Z uwagi na stwierdzenie tej wady, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie oraz poprzedzający go wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, celem zapewnienia oskarżonemu S. L. prawa do rzetelnego procesu przed niezależnym i bezstronnym sądem.

[JJ.]

[r.g.]

Małgorzata Wąsek-Wiaderek Włodzimierz Wróbel Paweł Wiliński